

Programmabegroting 2018-2021

vastgesteld 8/11/17

gemeente
gouda

Risico categorie	Sub aanduiding	Toelichting
	Zuidelijk stationsgebied	Vanuit ProRail is een financiële bijdrage toegezegd voor de realisatie van de fietsenstalling. Het ontwerp kan nu verder worden uitgewerkt zodat gedetailleerde kostenramingen kunnen worden gemaakt. Door de meer gedetailleerde ramingen neemt de onzekerheid rond onvoorziene kosten af en wordt het risico verder verkleind.
Samenwerkingsverbanden	O.a. Promen, ICT E-HRM	De gemeente werkt met veel partijen samen (veelal in gemeenschappelijke regelingen) en op diverse terreinen. Bij deze samenwerking kunnen financiële en andere risico's zich voordoen waar de gemeenten geen directe invloed op kan uitoefenen.
Informatieveiligheid	Hacks en privacywet	Door onbevoegd toegang tot het netwerk van Gouda kan voor de gemeente schade tot gevolg hebben. Bovendien loopt de gemeente financiële risico's indien het niet voldoet aan de privacywet.
Juridisch	Algemeen	Algemene risico's zijn het niet of onvoldoende nakomen van contractuele of andere afspraken en toezeggingen, onzorgvuldig contractbeheer of faillissementen van contractpartners, het onrechtmatig uitvoeren van (Europese) aanbestedingen of verstrekken van geldleningen. De gemeente kan aansprakelijk worden gesteld voor schade ontstaan in het openbaar gebied (letselschade, materiële schade, gedeerde winst, verzakking bij bouwwerkzaamheden, achterstallig onderhoud). Te denken valt ook aan aansprakelijkheid voor schade ontstaan bij evenementen, planschade, onzorgvuldige besluitvorming en verkeerde toepassing van regelgeving.
Overig	Vennootschapsbelasting	Sinds 1 januari 2016 is de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen van toepassing. Overheidsondernemingen worden Vpb-plichtig indien en voor zover zij een onderneming vormen. In 2016 is een uitgebreide inventarisatie uitgevoerd om de gemeentelijke activiteiten te beoordelen op de Vpb-plicht. Daaruit blijkt dat er op dit moment geen Vpb-plicht bestaat. Theoretisch bestaat altijd de mogelijkheid dat de omstandigheid, regelgeving of zienswijze van de inspecteur verandert waardoor alsnog Vpb-plicht ontstaat.

De benodigde weerstandscapaciteit voor 2018 bedraagt € 14.036.025. Dit is een forse daling ten opzichte van de jaarrekening 2016. Reden is dat het volume aan grondexploitaties afneemt en er meer zicht is op de risico's in het sociaal domein en bij de decentralisaties. Dit heeft er toe geleid dat er aanvullende maatregelen zijn genomen en dat de begroting op een aantal punten is herzien. Hierdoor is het risico in het sociaal domein afgenomen.

De gemeente Gouda hanteert voor het kwantificeren van de bedrijfsvoeringsrisico's een statistische methode en voor risico's verbonden aan de grondexploitatie, de IFLO-methode en een zekerheidspercentage van 90%. Bij een zekerheidspercentage van 90% is de weerstandscapaciteit voldoende om in 90% van de gevallen alle risico's op te vangen indien die zich tegelijkertijd voordoen.

4.2.5 Meerjarige ontwikkeling weerstandscapaciteit

De ontwikkeling van de weerstandscapaciteit fluctueert met de jaarlijkse inkomsten en uitgaven van de gemeente Gouda. Daarom wordt dit meerjarig beoordeeld.

In onderstaand tabel is de ontwikkeling meerjarig weergegeven.

Omschrijving (*1.000)	2018	2019	2020	2021
Algemene Reserve (31/12)	19.804	21.103	21.833	24.603
Reserve Sociaal domein (31/12)	5.346	3.246	346	346
Stand voor resultaatbestemming	25.150	24.349	22.179	24.949
Resultaatbestemming	549	230	2.269	410
Weerstandscapaciteit	25.699	24.579	24.449	25.359
Benodigde weerstandscapaciteit	14.036	14.036	14.036	14.036
Ratio	1,8	1,8	1,7	1,8

4.2.6 Beoordeling weerstandscapaciteit

Door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen met de benodigde weerstandscapaciteit kan een kwalificatie worden gegeven over de toereikendheid van de weerstandscapaciteit.

Hiervoor wordt onderstaand tabel gehanteerd.

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4-2,0	Ruim voldoende
C	1,0-1,4	Voldoende
D	0,8-1,0	Matig
E	0,6-0,8	Onvoldoende
F	<0,6	Ruim onvoldoende

De ratio van de weerstandscapaciteit verbeterd van 1,45 (jaarrekening 2016) naar 1,83 in 2018. Een ratio van 1,83 betekent dat de weerstandscapaciteit die de gemeente op dit moment heeft, ruim voldoende is om risico's in financiële zin op te vangen. De doelstelling is om de weerstandscapaciteit op een verantwoord niveau te houden, dat wil zeggen: tenminste van voldoende niveau (conform het coalitieakkoord 'Gouda daagt uit').

4.2.7 Financiële kengetallen

Het opnemen van financiële kengetallen in de begroting past in het streven naar meer transparantie. Ook geven de kengetallen meer inzicht in de ontwikkeling van de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente. Het biedt ook de mogelijkheid om normen te stellen, net als bij de beoordeling van het weerstandsvermogen gebeurt. We relateren de normering zoveel mogelijk aan normen die door de VNG zijn voorgesteld.

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is bepaald dat gemeenten een basisset van vijf financiële kengetallen moeten opnemen in de jaarrekening en begroting:

	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	VNG normering
Netto schuldquote	114,7%	131,7%	125,2%	122,3%	121,2%	121,4%	< 90%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	111,3%	128,9%	121,2%	118,5%	117,0%	116,1%	< 90%
Solvabiliteitsratio	10,7%	9,5%	10,9%	11,6%	12,3%	13,0%	>20%
Structurele exploitatieruimte	3,2%	0,4%	1,0%	2,0%	0,8%	2,1%	>0%
Grondexploitatie	5,3%	4,1%	5,9%	2,7%	1,4%	1,9%	ad 1
Belastingcapaciteit	132,5%	139,7%	135,2%	135,2%	135,2%	135,2%	100%

Ad 1: geen normering, moet in relatie worden gezien met de netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in de ontwikkeling van het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen (schuld/baten-begroting). Hij geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de quote inclusief en exclusief doorgeleende gelden. Dit maakt inzichtelijk wat het aandeel is van de verstrekte leningen in de exploitatie en daarnaast welke invloed de verstrekte leningen hebben op de schuldenlast.

Hoewel door de gemeenteraad geen kaders zijn vastgesteld, dienen de beide schuldratio's als hoog te worden gekwalificeerd. De VNG geeft als richtlijn dat een schuldratio van 90% of hoger financiële bijsturing behoeft. Een hoge schuldratio heeft een een-op-eenrelatie met een lage solvabiliteitsratio.

De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als een percentage van het totale vermogen. Zij geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De VNG hanteert als richtlijn een minimum omvang van 20% als norm.

Het kengetal 'structurele exploitatieruimte' geeft inzicht in welke mate de structurele lasten van de gemeente gedekt zijn door structurele baten. Dit is van belang om te beoordelen in welke mate de gemeente om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief percentage betekent dat incidentele lasten deels uit structurele middelen worden gedekt. Een negatief percentage betekent dat structurele lasten deels uit incidentele baten worden gedekt. De begroting 2018-2021 van de gemeente Gouda laat zien dat structurele lasten volledig en incidentele lasten deels worden gedekt door structurele baten.

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe de waarde van de bouwgronden in exploitatie zich verhoudt tot de geraamde baten. De boekwaarde van de gronden is van belang omdat de waarde moet worden terugverdiend uit de grondverkoop. Hoe hoger het kengetal hoe hoger het risico voor de exploitatie indien het terugverdienen onverhoopt niet geheel lukt.

De accountant zal jaarlijks moeten beoordelen in hoeverre de boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie kan worden terugverdiend. De boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie is ook van invloed op beide schuldquotes en op de solvabiliteitsratio omdat de bouwgronden zijn gefinancierd met vreemd vermogen.

Het kengetal 'belastingcapaciteit' geeft weer hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde van alle gemeenten. De ruimte die een gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten voor de burger. Een belastingcapaciteit van 100% betekent dat de woonlasten op het landelijk gemiddelde liggen.

Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. Een percentage boven de 100% betekent dat de woonlasten per huishouden hoger zijn dan het landelijk gemiddelde. Binnen de gemeente Gouda worden de hoge woonlasten enerzijds veroorzaakt door het relatief hoge aanslagbedrag voor OZB op woningen. Anderzijds komt dit door de stijging van de rioolheffing, die nodig is om de financiering van de riolering toekomstbestendig te maken.